МУСТАҚИЛЛИК АЙЁМИГА 11 КУН ҚОЛДИ

БУ — МЕНИНГ БАЙРАМИМ!
БУ — СЕНИНГ БАЙРАМИНГ!
БУ — ҲАММАМИЗНИНГ БАЙРАМИМИЗ!

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

20 август, сешанба, 1996 йил

Сотувда эркин нархда. № 167 (1420)

ИСТИҚЛОЛ КАЛЕНДАРИ

1993 ЙИЛ 26-28 СЕНТЯБРЬ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси минбаридан Ўзбекистон овози илк бор янграфи — республикамиз Президенти Ислом Каримов БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида катта нутқ сўзлади.

Мамлакатимиз раҳбари жаҳоннинг энг юксак минбаридан туриб, ёш Ўзбекистон Республикаси тараққиётининг асосий тамойилларини батафсил баён қилиб берди. Шунингдек, мамлакатнинг иқтисодий ҳолати, урф-одати, ўзига хос жиҳатлари хусусида тўхталди. Аҳолисининг қарийб ярмини норасида болалар ва яна маълум бир қисмини кексалар ҳамда серфарзанд оилалар ташкил этадиган юртда давлатнинг бош ислоҳотчи сифатида намоён бўлиши нақадар муҳим аҳамиятга эга эканлигини лўнда тарзда тушунтириб берди. Президентимиз, гарчи, илк бор бундай улкан анжуманда сўзга чиққан бўлса-да, бироқ дадиллик билан БМТ фаолиятига доир ўзининг таклиф-мулоҳазалари ва ҳатто танқидий фикрларини ҳам ўртага ташлади. Хусусан, юртбошимизнинг назарида БМТ фаолиятида ялпи адолат ва мустақиллик асосий мезон бўлиши лозим. Чунки ҳар бир давлат иқтисодий, маданий даражасидан қатъий назар тенг ҳуқуқлидир. Бир давлатнинг иккинчи бир давлатга тазйиқ қилиши мумкин эмас. Президент Ислом Каримов кўпчилик ҳолларда БМТ шунчаки томошабин бўлиб қолаётганлигини ҳам яширмади. Зотан, жанжал-можаролар бошланиб кетгач, бости-бости қилгандан кўра, унинг олдини олган минг марта афзалдир.

Ўзбекистон раҳбари ўз нутқида, шунингдек, Тожикистонда юз бераётган қонли можаролар, Орол фожиаси сингари бир қанча ташвишли муаммоларга ҳам алоҳида тўхталиб, БМТ эътиборини уларга қаратди. Халқаро ташкилотда Марказий Осиё хавфсизлиги билан шуғулланувчи доимий семинар ташкил этиш ва уни Тошкент шаҳрида ўтказиш ҳақидаги фикрни илгари сурди.

Сафар давомида Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов БМТ Бош котиби Бутрос Ғолий ва АҚШ Президенти Билл Клинтонлар билан учрашиб, суҳбатлашди. Умуман, БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги юртбошимизнинг нутқи унинг иштирокчилари томонидан катта қизиқиш билан кутиб олиниб, мустақил мамлакатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини янада оширди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

«ЎЗГЎШТСУТСАНОАТ» ДАВЛАТ УЮШМАСИ КОРХОНАЛАРИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ, АКЦИОНЕРЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ВА ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Чорвачилик маҳсулотлари етиштирувчиларни рағбатлантириш, гўшт-сут саноатида иқтисодий ислоҳотларни, хусусийлаштириш ва акционерлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ**:

1. «Ўзгўштсутсаноат» Ўзбекистон давлат — акционерлик уюшмаси таркибига кирувчи хўжалик юритувчи субъектларнинг рўйхатига ва унинг ижро этувчи аппарати таркибига розилик берилсин.

Минтақалардаги хўжалик юритувчи субъектларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш гўштни қайта ишловчи бош корхоналарга юклансин.

2. Гўшт-сут саноати корхоналарини хусусийлаштириш ва акционерлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш дастури маъқуллансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси:

акцияларнинг давлат пакетини акционерлик жамиятларининг асосий фондларини қайта ҳисоблашни ҳисобга олиб уларнинг номинал қиймати бўйича «Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг устав фондини шакллантириш учун тўла хўжалик юритишга берсин. Белгилаб қўйилсинки, акцияларнинг уюшма устав фондига ўтказилган улуши уюшма томонидан беш йил мобайнида мутаносиб улушларда сотиб олинади;

«Ўзгўштсутсаноат» давлат уюшмасига унинг ўз акцияларини эмиссия проспектлари томонидан белгиланган муддатларда юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан, чет эл инвесторлари ўртасида тарқатиш ва сотиш бўйича ёрдам кўрсатсин. Назарда тутилган акцияларнинг сотилишидан тушадиган маблағларнинг бир қисми айланма маблағларни тўлдиришга ва уюшма корхоналарини техник қайта жиҳозлашга йўналтирилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси билан биргаликда:

«Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси акционерлик жамиятлари акцияларини сотиш прогнозини бажаришни таъминласин. Шу мақсадда эмиссиянинг илгари белгиланган тартибини қайта кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин ва хусусийлаштиришдан тушадиган маблағлар ҳисобига янги акциялар чиқариш таъминлансин;

корхоналар ва ташкилотларни шахсий мулкка айлантириш (сотиш)ни таъминласин.

5. «Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг хорижий инвестициялар иштирокидаги қўшма корхоналарни ташкил этиш, юқори самарали асбоб-ускуналарни қўллаган ҳолда тармоқнинг қайта ишловчи корхоналарини реконструкция қилиш ва техник қайта жиҳозлаш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

«Ўзсаноатқурилишбанк», «Пахтабанк»ка реконструкция қилиш ва техника билан қайта жиҳозлаш учун «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси корхоналарига миллий валютада узоқ муддатли кредит ажратишни назарда тутиш;

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкига лойиҳаларнинг самарадорлигини ва харажатни қоплай олишини тасдиқловчи экпертизалар асосида уюшма корхоналарига ишлаб чиқаришни модернизациялаш мақсадида технологик асбоб-ускуналар сотиб олиш учун хорижий валютада кредит ажратиш;

хорижий инвестициялар бўйича агентликка ва «Ўзинвестлойиҳа» компаниясига хорижий фирмалар ўртасида «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси объектларини реконструкциялаш ва техника билан қайта жиҳозлаш лойиҳаларини кенг реклама қилиш фаолиятини авж олдириш тавсия этилсин.

6. 1996 йилнинг II ярим йиллигида ва 1997 йилда «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси тизимида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг асосий параметрлари маъқуллансин.

7. «Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг чорвачилик хўжаликларини ва қайта ишловчи корхоналарини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш мақсадида:

«Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг чорвачилик хўжаликлари, чорва озуқаси етиштиришни кўпайтириш вазифаларини бажариш учун дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотларини хўжаликлар ихтиёрида қолдириб, уларни давлатга сотишдан озод қилинсин;

уюшманинг чорвачилик хўжаликлари ёнилғи-мойлаш материаллари, минерал ўғитлар, уруғликлар ва суғориш сувлари билан таъминлаш шароитлари бўйича пахтачилик ва ғаллачилик хўжаликларига тенглаштирилсин;

белгилансинки, уюшмага шрот ва шелуха сотиш прейскурант нархлар бўйича амалга оширилади. Уюшмага чорвачилик хўжаликларига, аҳолига ва бошқа истеъмолчиларга шрот ва шелухани улар томонидан уюшманинг қайта ишловчи корхоналарига тирик мол ва сут сотиш ҳажмларига мутаносиб равишда эркин нархлар бўйича сотиш ҳуқуқи берилсин. Белгилансинки, шрот ва шелухани харид қилишнинг прейскурант нархи билан сотишнинг эркин нархи ўртасида пайдо бўладиган маблағлар фарқи «Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг айланма маблағларини тўлдиришга йўналтирилади.

Тижорат банкларига:

«Ўзгўштсутсаноат» уюшмасининг зарар кўриб ишловчи ва паст рентабелли корхоналари ва хўжаликларидан кредитлардан фойдаланганлик учун қўшилган 57,4 млн сўм миқдоридаги фоизларни ҳисобдан чиқариш ва банк ссудалари бўйича 111,7 млн сўм миқдоридаги муддати ўтказиб юборилган ва илгари тўлов муддати кечиктирилган қарзларни тўлашни, уларга фоизлар қўшмасдан, 2000 йилгача кечиктириш;

контрактация шартномаларига мувофиқ «Ўзгўштсутсонат» уюшмаси корхоналарига чорва моллари ва сут топшираётган чорвачилик, паррандачилик, деҳқон (фермер) хўжаликлари ва бошқа хўжаликларга имтиёзли кредитлар бериш тавсия этилсин.

8. Молия вазирлиги «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси билан биргаликда бир ой муддатда сут заводлари томонидан болалар овқати ишлаб чиқаришга доир харажатларнинг бир қисми учун пул ёрдами бериш имконияти тўғрисидаги таклифни кўриб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

9. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари чорвачилик хўжаликларига ажратилган ерлардан белгиланмаган мақсадда фойдаланишга, ерларнинг пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари учун ажратилишига йўл қўймасинлар;

10. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон гўшт ва сут саноати (Ўзгўштсутсаноат») давлат-акционерлик уюшмасини бошқаришни такомиллаштириш ва унинг фаолиятини барқарорлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 1996 йил 18 январдаги 30-сон қарорининг 1,3,4, 7 ва 10-бандлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

11. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосарлари М. Усмонов ва В. Чжен зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 19 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИГА ЙЎЛОВЧИ ТАШИШ ТРАНСПОРТИ ХИЗМАТИ КЎРСАТИШНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси қайд этадики, «Тошшаҳарйўловчитранс» уюшмаси корхоналарида хўжалик юритишнинг бозор механизмлари суст жорий этилмоқда, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришнинг кўплаб муҳим масалалари ҳал этилмаяпти, ҳайдовчилар таркибини ҳамда хизмат кўрсатувчи ходимларни моддий рағбатлантириш тизими етарли даражада амалга оширилмаяпти.

Уюшма (Р. Ҳикматуллаев), автопарклар, трамвай ва троллейбус деполари раҳбарлари корхоналарнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, тегишли инфраструктурани ва тузатиш базасини, шу жумладан хорижий сармояни жалб этган ҳолда, яратиш учун зарур чора-тадбирлар кўрмаяптилар. Ҳаракатдаги составнинг техник ҳолати ёмонлашмоқда, автобуслар, трамвай ва троллейбусларнинг қатнов жадваллари тез-тез бузилмоқда, шаҳар аҳолисига хизмат кўрсатиш маданияти пастлигича қолмоқда.

Ўтказилган текширишларда йўналишларда чипта берилмаслиги, нақд пулларнинг ҳайдовчилар томонидан ўзлаштирилиши, олинган тушумнинг бир қисми ўз вақтида топширилмаслиги ҳоллари кўплаб аниқланди. Идораларга қарашли ва хусусий транспорт билан йўловчилар ташиш кутилган самарани бермаяпти. Шаҳар транспортида ҳақиқий бўлмаган гувоҳномалар ва ойлик карточкалар билан юриш, шунингдек, транспортда имтиёзли юриш ҳуқуқини берувчи ҳужжатлардан бунга ҳуқуқи бўлмаган шахсларнинг ғайриқонуний фойдаланиши ҳоллари кўплаб қайд этилмоқда.

Кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш, шаҳар йўловчи ташиш транспортида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва йўловчиларга хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ**:

1. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси раҳбарияти (Р. Ҳикматуллаев) республика Ҳукумати қарорларининг таркибий бўлинмаларини бошқаришни такомиллаштириш, хўжалик юритишнинг янги шаклларини жорий этиш, корхоналарнинг молиявий аҳволини мустаҳкамлаш ва аҳолига узлуксиз транспорт хизмати кўрсатиш даражасини оширишга оид талаблари ҳамда ўз қарорлари тўлиқ ҳажмда бажарилишини таъминламади.

Вазирлар Маҳкамасининг Транспорт ва алоқа мажмуи (К. Раҳимов) ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлиги (Р. Файзуллаев) давлат уюшмасига юклатилган вазифаларни ҳал этиш, шаҳар транспортининг барча турлари билан йўловчилар ташиш масалаларини мувофиқлаштириш ва топширилган иш соҳаси учун раҳбарларнинг масъулиятини оширишга доир фаолияти устидан лозим даражадаги назоратни таъминламадилар.

Тошкент шаҳар ҳокими (К. Тўлаганов) ва «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси мавжуд камчиликларни бартараф этиш, ҳаракатдаги составнинг, йўл ва энергетика хўжалигининг техник ҳолатини яхшилаш, зарур инфраструктурани ривожлантириш, корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришни амалга ошириш, нақд пул тушумини топшириш масалаларида зарур тартиб ўрнатиш ҳамда йўловчиларга хизмат кўрсатиш даражасини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

2. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси таркибига кирувчи корхона ва ташкилотларнинг, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси бошқарувининг ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимининг кўрсатиб ўтилган уюшмани Тошкент шаҳар ҳокимлиги ихтиёрига ўтказиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин.

Белгилансинки, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси бошқаруви раиси лавозимига кўра Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси ва тегишли идоралар бюджетга ва белгиланган прогнозларга зарур тузатишлар киритсинлар.

3. Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш транспорти корхоналари давлат уюшмаси тузилмаси ҳамда унинг ижро этувчи дирекцияси тузилмаси 1 ва 2-иловаларга мувофиқ тасдиқлансин.

Уюшманинг ижро этувчи дирекцияси ходимларининг чекланган сони (хизмат кўрсатувчи ходимлардан ташқари) 102 нафардан иборат бўлишига розилик берилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда 1996—1997 йилларда 3-иловага мувофиқ «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси корхоналарини келгусида давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш чора-тадбирлари дастурини амалга оширсин, уюшма олган маблағларни шаҳар йўловчилар ташиш транспортини ривожлантиришга йўналтирсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ва Тошкент шаҳар ҳокимлигининг «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси таркибига кирган корхоналар акциялари (улушлари, пайлари)нинг давлатга тегишли пакетларини белгиланган тартибда бошқариш ҳуқуқини «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасига бериш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

6. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси:

мулкчилик шаклларидан қатъи назар, йўловчилар ташувчи барча хўжалик юритувчи субъектлар учун ягона чипта тизими мажбурий қўлланилишини жорий этсин;

икки ой муддатда тасарруфидаги жамоат транспортининг ҳаракатдаги составини кондукторлар билан таъминласин;

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси билан биргаликда йўлкира чипталарини тайёрлаш масалаларини ҳал этсин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳузуридаги «Гознак» бирлашмаси «Ўзавтотранс» корпорацияси, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлигининг буюртманомасига биноан ойлик йўлкира карточкалари тайёрлашни таъминласин;

«Ўзавтотранс» корпорацияси, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси ва Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги белгиланган тартибда бир ой муддатда нақд пул тушуми қабул қилиб олинадиган барча пунктларни назорат — касса аппаратлари билан жиҳозласинлар.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари мазкур ишни амалга оширишда йўловчилар ташиш транспорти корхоналарига кўмаклашсинлар.

7. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси давлат уюшмаси таркибига кирмайдиган юридик ва жисмоний шахслар автотранспортини тегишли йўналишлар бўйича йўловчилар ташишга шартнома асосида жалб этсин.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги икки ҳафта муддатда «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси ва Адлия вазирлиги билан биргаликда аҳолига транспорт хизмати кўрсатишнинг томонларнинг ўзаро мажбуриятларини, олинган тушумдан фойдаланиш, ҳайдовчилар ва кондукторларни моддий рағбатлантириш тартибини назарда тутувчи намунавий контракти шаклини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

8. Шаҳар жамоат транспортидан имтиёзли фойдаланишни тартибга солиш мақсадида:

1996 йил 1 сентябрдан бошлаб республика Ҳукумати қарорлари билан фуқароларнинг алоҳида тоифаларига шаҳар жамоат транспортида текин юриш бўйича берилган барча имтиёзлар 4-иловага мувофиқ бекор қилинсин;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисидан Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан шаҳар йўловчилар ташиш транспортида йўл ҳақи тўлаш бўйича имтиёзга эга бўлган шахслар тоифалари рўйхатини, мазкур тоифаларни қисқартиришни назарда тутган ҳолда, кўриб чиқиш илтимос қилинсин.

9. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, «Ўзавтотранс» корпорацияси ва Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги шаҳар йўловчилар ташиш транспортида (таксидан ташқари) текин юриш ҳуқуқини берувчи ҳужжат (гувоҳнома)нинг ягона шаклини ўн кун муддатда ишлаб чиқсин ва 1 октябрдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жорий этсин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳузуридаги «Гознак» бирлашмаси бир ой муддатда «Ўзавтотранс» корпорацияси, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги буюртманомасига биноан мазкур гувоҳномалар бланкларининг тайёрланишини таъминласин.

10. Назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштириш республика кенгаши Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Меҳнат вазирлиги билан биргаликда Вазирлар Маҳкамасининг ходимларнинг кўрсатилган тоифалари меҳнатига ҳақ тўлаш фонди миқдорларини кўрсатилган хизматлар учун тушувчи маблағлар бирлиги нормативлари бўйича белгиланишини назарда тутувчи «Коммунал хизмат кўрсатиш ва йўловчилар ташиш транспорти корхоналари маъмурий-бошқарув ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашни такомиллаштириш тўғрисида» 1995 йил 15 июндаги 222-сон қарорининг бажарилишини мунтазам ўрганиб боришни ва назорат қилишни таъминласин.

«Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси томонидан лавозим вазифаларини виждонан бажармаганлик, транспорт воситаларини шикастлаганлик, ёнилғи-мойлаш материалларидан фойдаланишни бузганлик учун тармоқ корхоналари ходимларининг жавобгарлигини ошириш чора-тадбирлари тизими ишлаб чиқилганлиги ва жорий этилганлиги, унда айбдорларга нисбатан жарима санкциялари белгилаш ва улардан етказилган моддий зарарни ундириб олиш назарда тутилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Белгилансинки, нақд тушум яширилган, шунингдек, пул маблағлари вақтида инкассация қилинмаган ҳолларда шаҳар йўловчилар ташиш транспорти корхоналари ҳайдовчилари, кондукторлари ва мансабдор шахслари энг кам ойлик иш ҳақининг 10 баравари миқдорида жарима тўлайдилар. Қоида бузиш такрорланган тақдирда материаллар тергов органларига берилади.

«Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, «Ўзавтотранс» корпорацияси, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги Марказий банк, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Адлия вазирлиги билан биргаликда кўрсатиб ўтилган санкцияларни қўллаш тартибини ишлаб чиқсинлар ҳамда шу йил 1 октябрдан бошлаб жорий этсинлар.

11. Маълумот учун қабул қилинсинки, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси ходимлари учун даромадлар режаси бажарилганлиги, ёнилғи-мойлаш материалларини тежалганлиги, класси, белгиланган хизмат муддати ва шу кабилар учун иш ҳақига устамалар ва бошқа тўловлар белгиланган.

Тошкент шаҳар йўловчи транспорти (метро, автобуслар, микроавтобуслар, трамвайлар, троллейбуслар) ходимларини моддий рағбатлантиришни кучайтириш мақсадида:

1996 йил 1 сентябрдан бошлаб ходимларнинг кўрсатиб ўтилган тоифалари иш ҳақи Ягона тариф сеткасининг бошланғич разрядини 600 сўмгача ошириш ва 5-иловага мувофиқ миқдорларда белгиланган хизмат муддати учун ойлик устамалар тўлашни жорий этиш ҳисобига, меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг базавий даражасига тегишли тузатиш киритган ҳолда, ўртача 2,0 баравар оширилсин.

«Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси шаҳар йўловчи транспорти корхоналари ходимларининг иш ҳақи базавий даражасига кейинчалик ўзгартириш киритишни, бюджет муассасалари ва ташкилотлари учун Ҳукумат томонидан қабул қилинадиган қарорларга мувофиқ амалга оширишга рухсат берилсин;

умумий фойдаланишдаги шаҳар йўловчилар транспорти ҳайдовчиларига фуқароларга даромад солиғи солишнинг қонун ҳужжатлари билан белгиланган имтиёзли тартиби белгилансин, бунда даромадларга солиқ солиш даражаси 25 фоиздан ошмаслиги керак.

Иш ҳақини ошириш билан боғлиқ харажатлар корхоналарнинг ўз даромад манбалари, нақд тушумнинг тўлиқ ва ўз вақтида тушиши устидан назоратни кучайтириш ҳисобига амалга оширилсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги ва Ижтимоий таъминот вазирлиги «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, «Ўзавтотранс» корпорацияси ва Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги томонидан зарур материаллар тақдим этилишига кўра республиканинг шаҳар йўловчилар ташиш транспорти кондукторларига шаҳар йўловчилар ташиш транспорти ҳайдовчилари учун белгиланган имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳуқуқини жорий этсинлар.

13. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Тошкент шаҳар ҳокимлиги 1996 йил охиригача «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасига 965,1 млн. сўм, шу жумладан:

565,1 млн сўм 6-иловага мувофиқ ҳаракатдаги составни сотиб олиш учун;

400 млн сўм 65 та «Мерседес-Бенц» автобуси сотиб олишга аванс тўловини амалга ошириш ҳамда илгари олинган автобуслар учун хорижий кредитларни йил охиригача тўлаш учун ажратсин.

Бюджет лойиҳасини ишлаб чиқишда ҳар йили ушбу мақсадлар учун зарур маблағлар назарда тутилсин.

14. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасининг ҳаракатдаги состави учун хизмат кўрсатиш бўйича тузатиш базасини ташкил этиш ва янада ривожлантириш мақсадида:

«Мерседес-Бенц» автобусларига сервис хизмати кўрсатиш ва уларни тузатиш бўйича қўшма корхона ташкил этиш тезлаштирилсин;

«Тролза-Авиаз» қўшма корхонасида троллейбусларни тузатиш ва йиғиш бўйича ишлар ҳажмлари кўпайтирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги ўн кун муддатда:

эҳтиёт қисмлар сотиб олиш, тортув кучи берадиган кичик станцияларни, контакт ва кабел тармоқларини, трамвай йўлларини асосли тузатиш ва реконструкциялаш, шунингдек, вагон тузатиш заводини реконструкциялашни тугаллаш учун маблағлар ажратиш тўғрисидаги;

йўловчилар ташишдан кўрилган зарарларни қоплаш учун 1995—1996 йилларда «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасига ажратилган бюджет ссудаларини тўлаш тўғрисидаги масалаларни кўриб чиқсинлар.

15. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси ҳамда унинг таркибига кирувчи корхона ва ташкилотлар раҳбариятини мустаҳкамлаш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Вазирлар Маҳкамасининг, Давлат мулки қўмитасининг, Молия вазирлигининг, Адлия вазирлигининг масъул ходимлари иштирокида икки ой муддатда «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси корхоналари раҳбар ходимларини ва ўрта бўғин мансабдор шахсларини аттестациядан ўтказсин.

16. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Ўзавтотранс» корпорацияси, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси, Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ва Молия вазирлиги икки ой муддатда «Шаҳар йўловчилар ташиш транспорти тўғрисида» Қонун лойиҳасини пухта ишлаб чиқсинлар ва белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамасига киритсинлар.

17. Вазирлар Маҳкамасининг «Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш транспорти корхоналари давлат уюшмаси («Тошшаҳарйўловчитранс») фаолиятини ташкил этиш тўғрисида» 1992 йил 5 июндаги 266-сон қарори биринчи бандининг биринчи хат боши ва учинчи бандининг биринчи хат бошидаги иккинчи жумла ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

18. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосари Қ. Раҳимов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 19 август.

СИЁСИЙ БОШПАНА СЎРАДИ

СЕУЛ. КХДР Қуролли кучлари сафида хизмат қилаётган 23 ёшли сержант Сил Чан Чол Жанубий Корея ҳудудига қочиб ўтиб, сиёсий бошпана сўради.

Сил Чан Чол Жанубий Корея ҳукумати вакилларига қилган мурожаатида ўз ватанида юзага келган очарчиликка ортиқ чидай олмаслиги туфайли мазкур ишга қўл урганини айтди. Шимолий Кореяда унинг отаси ва икки укаси қолган.

Оғир кунларни бошдан кечираётган КХДРдан Жанубий Кореяга қочиб ўтганларнинг сони 30 нафарга етди. Ўтган йилги ёғингарчиликлар Шимолий Корея қишлоқ хўжалигига катта зиён етказган эди. Шу йилнинг июль ойидаги сув тошқинлари эса аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни янада қийинлаштириб юборди.

КОМИССИЯ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

ХОНҚАЛЪА. Россия Хавфсизлик кенгаши котиби Александр Лебед ҳамда чечен сепаратистлари раҳбари Зелимхон Яндарбиев ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

А. Лебед ва З. Яндарбиев икки томонлама ўт очмаслик шартлари бажарилишини назорат қилувчи комиссия ташкил этилишини эълон қилди. Мазкур комиссия узлуксиз ишлаб туради.

Шунингдек, А. Лебед ҳамда З. Яндарбиев назорат кенгаши ташкил қилиш юзасидан ҳам келишиб олдилар. Унга Доғистон, Ингушетия ва Кабардин-Балқариянинг хавфсизлик кенгаши котиблари киритилади.

ИҚРОР БЎЛДИ

АР-РИЁД. Саудия Арабистонида АҚШ ҳарбий-ҳаво кучлари базасида қўпорувчилик уюштиришда шубҳа остига олинган уч киши сўроқ қилинмоқда.

Дастлабки маълумотларга қараганда, уларнинг бири қийноқларга дош бера олмай, айбини бўйнига олди.

Маълумки, Саудия Арабистонининг Даҳран шаҳри яқинидаги АҚШ ҳарбий-ҳаво кучлари базасида содир этилган портлаш натижасида 19 киши ҳалок бўлган эди. Эндиликда сўроқ қилинаётганларнинг айби исботланса, улар ўлимга ҳукм қилинади. АҚШ ҳукумати эса қўпорувчилар ким томонидан ёлланганини бу сафар ҳам аниқлай олмайди.

ҚАРШИ ЧЎЛЛАРИДА МАРДЛАР МАРДОНА,

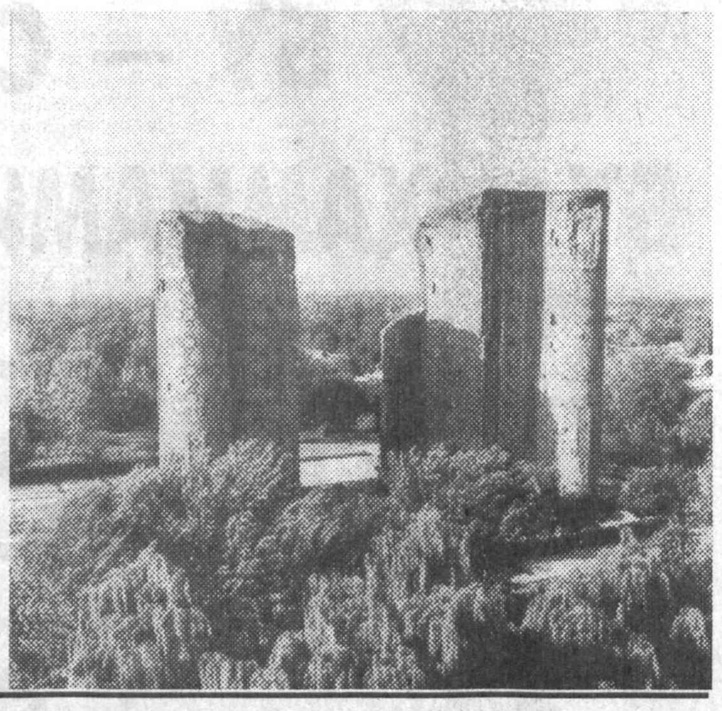

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Қашқадарё вилояти ҳудуди 28,4 минг квадрат километрни ёки мамлакатимиз умумий ер майдонининг 6,3 фоизини ташкил этади. Аҳолиси 2 миллион.

● Вилоятда 14 туман, 2 та вилоятга, 10 та туманларга бўйсунувчи шаҳарлар, 6 та шаҳар типидаги қўрғон, 143 та қишлоқ фуқаролар йиғини мавжуд.

● Вилоятда мингдан ортиқ умумтаълим, 64 та мактабдан ташқари ва 494 та мактабгача тарбия масканлари мавжуд.

● Вилоятда 1819 та кичик корхоналар, 1700 та фермер (деҳқон) хўжаликлари ташкил этилган.

● Кейинги бир неча йил ичида хорижий йирик фирма ва компаниялар билан 30 га яқин қўшма корхоналар қуриш тўғрисида шартномалар тузилди. Улар орасида Хитой, Америка Қўшма Штатлари, Болгария, Эрон, Белгия, Афғонистон, Покистон, Саудия Арабистони, Туркия каби мамлакатларнинг йирик фирмалари, корхоналари бор.

● Вилоятда ўндан зиёд катта-кичик сув омборлари бор. Ушбу сув омборлари ўз «бағри»га 2,5 миллиард кубметр об-ҳаётни сиғдира олади.

Вилоят ҳудудининг 108 гектарини ўрмонлар, 37 минг гектарини кўп йиллик дарахтзорлар, 63 минг гектарини эса аҳоли томорқалари ташкил этади.

> Бу серфайз замин ўзининг беқиёс моддий ва маънавий неъматлари билан машҳурдир.
>
> **Ислом КАРИМОВ.**

ВОҲА КЕНГЛИКЛАРИДА

Қашқадарё вилояти 1924 йили таркиб топган бўлиб, у ерда икки миллион киши истиқомат қилади. Вилоятнинг маъмурий маркази — Қарши, қарийб 3 минг йиллик тарихга эга бўлиб, қадимда Ёрқўрон номи билан машҳур бўлган. Кейинчалик ўз жойини ҳам, номини ҳам бир неча бор ўзгартирган. Нахшаб, Насаф деб аталган шаҳар мўғуллар босқини даврида Қарши номини олган.

Ҳозир Қаршида юзлаб фан ва маданият ўчоқлари, 35 та йирик корхоналар, ўнлаб қурилиш ташкилотлари фаолият кўрсатмоқда.

Шаҳрисабз вилоятнинг йирик шаҳарларидан саналади. У тарихий ёдгорликларга ниҳоятда бой. Шаҳарда Амир Темур ва темурийлар томонидан барпо этилган кўплаб асори-атиқалар сақланиб қолган. Машҳур Оқсарой, Шамсиддин кулол Кубарро, Кўкгумбаз масжидлари, Амир Темурнинг тўнғич ўғли Жаҳонгир Мирзо гумбази, Саидон мақбаралари, қадимий Чорсу, Малик Аждар, Қози гузар масжидлари ана шулар жумласидандир. Шаҳар яқинидаги Шаҳрисабз — Китоб пастлигида дунёдаги тўртта кенглик станциясининг бири — Улуғбек номли станция мавжуд. Унинг олимлари қутблар ҳаракатини, осмон жисмларидаги ўзгаришлар жараёнини кузатиб борадилар.

Қашқадарё иқтисодиёти жадал ривожланмоқда. Бу йил вилоятда 48 миллиард 416 миллион кубметр газ, бир неча миллион тонна нефть ҳамда конденсат, 260 минг тонна олтингугурт, 420 минг тонна пахта, 400 минг тонна ғалла ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Вилоят турли минералларга, қимматбаҳо тош ва металларга бой ўлка. Бу ерда ош тузи, шунингдек, қўрғошин марганецнинг бой заҳиралари қидириб топилди. Мармарнинг ўндан ортиқ тури, керамзит, гипс, долмит конлари мавжуд. Республикамиз энергетика заҳираларининг асосий қисми Қарши даштида, Ҳисор тоғ тизмалари ёнбағирларида жойлашган.

Вилоятда мустақиллик йиллари мулк шакли ўзгариб, одамларда мулкка, ишлаб чиқаришга янгича муносабат шаклланмоқда. Бозор иқтисодиётини вужудга келтириш, унинг моддий — маънавий базасини яратиш, ҳиссадорлик — тижорат банклари тармоғини вужудга келтириш, кичик ва ўрта қўшма корхоналар тиклаш, мулкдорлар сафини кенгайтириш ишлари давом этмоқда.

Соғлиқни сақлаш, халқ таълими, спорт, ижтимоий таъминот, алоқа, транспорт муассасалари иши тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Мустақил Ўзбекистон давлатининг иқтисодий-маданий пойдевори мустаҳкамланаётган ҳозирги кезларда Қашқадарё аҳли ана шу хайрли ва муқаддас ишга ҳар томонлама ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Ҳамкорлик

ШАРТНОМА ТУЗИЛЯПТИ

Мустақиллигимизнинг беш йиллиги нишонланиши арафасида Косон туманида «Омега-Қашқадарё-Юнион-Ўзбекистон» қўшма корхонаси иш бошлайди. Айни пайтда корхонани ишга тушириш борасидаги барча тайёргарлик ишлари деярли амалга ошириб бўлинди. Қўшма корхона цехларида қоракўл терини қайта ишлаш ва ундан рақобатбардош кийимлар тикиш йўлга қўйилади. Хусусан, корхонанинг дастлабки иш босқичида 100 минг дона қоракўл терисига ишлов бериш кўзда тутилмоқда. Шу кунларда корхонани хомашё билан таъминлаш мақсадида хўжаликлар билан шартномалар тузилаётир, цехларга терига ишлов берадиган, тикадиган, ускуна ва дастгоҳлар ўрнатилмоқда, малакали мутахассислар тайёрлашга эътибор қаратилмоқда.

Муборак шаҳридаги истроҳат боғи.

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ ТАЯНЧЛАРИ

Қашқадарё ўзининг маъданлари, ёнилғи хомашёсига бойлиги билан ажралиб туради. Мустақиллик йилларида бу ерда нефть, газ, конденсат, олтингугурт ва бошқа қазилма бойликлар ишлаб чиқариш бўйича улкан ишлар амалга оширилди. Ҳозир мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган газ ва нефтнинг асосий қисми, олтингугурт ва газ конденсатининг ҳаммаси ушбу ҳудуддан қазиб олинаётир.

КЎКДУМАЛОҚ

Вилоятнинг Боҳористон туманидаги Кўкдумалоқ яйловида бундан 10 йилча муқаддам геологлар кучли нефть оқимига дуч келишган эди. Мустақиллигимиз туфайли конни ўзлаштириш тез суръатлар билан амалга ошди. Бу ерда ўнлаб нефть, газ қудуқлари кавланиб, заҳиралар аниқланди. Мутахассисларнинг берган маълумотларига қараганда фақат Кўкдумалоқ конининг ўзида мамлакатимиз эҳтиёжи учун кўп йилларга етадиган «қора олтин» борлиги аниқланди. Ҳозир бу ердан ва конга туташ Зеварда, Ўртабулоқ конларидан олинаётган хомашё махсус сиғимларда Фарғона ва Олтиариқ нефтни қайта ишлаш корхоналарига юборилмоқда.

Кўкдумалоқ нефть кони ҳисобига Қоровулбозорда тикланаётган нефтни қайта ишлаш заводи ҳаракатга келтирилади. Корхонада йилига 5,5 миллион тонна нефть ва газ конденсати қайта ишланади. Ҳозир Кўкдумалоқ — Қоровулбозор ўртасида асфальт йўл барпо этилди. Иккита нефть оқиб борадиган, битта конденсат оқизиладиган қувурлар ўтказилди.

Ушбу конда 92 та қувур ишга туширилди. Бир неча миллиард кубметр газни заҳирага ҳайдаш учун 2 та насос ва компрессор станциялари қурилмоқда. Бу йил жами 43 та, шундан 10 та нефть, 9 та газ, 5 та сув ҳайдайдиган қудуқларни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

ШЎРТАНГ

Ғузор туманининг Эшонқудуқ яйловларида 70-йилларнинг охирларида йирик заҳирага эга бўлган конденсатли газ кони топилди. Ўша пайтда Ғарбий Европанинг қатор мамлакатларига газ етказиб бериш эвазига собиқ СССРнинг валюта заҳираларини тўлдириш лойиҳаси ишлаб чиқилаётган, Шўртанг гази ана шу лойиҳанинг кемтик жойларини тўлдириши кўзда тутилган эди.

Шўртанг гази таркибида олтингугурт моддаси борлиги ишнинг белига тепди. Олтингугуртли газни саноатда ишлатиш мумкин эмас. Негаки, у ёнганда, инсон саломатлигига жиддий хавф етказадиган заҳарли модда ажралиб чиқади. Бундай олтингугуртли газ қувурларни ҳам ишдан чиқаради.

Лекин собиқ Иттифоқ газ бошқармасидагилар Шўртанг газини саноатда ишлатиш мумкинлигини исботлаб беришди. Ўшанда бир йўла иккита йирик қувур тортилиб, бири Муборак газни қайта ишлаш заводига, иккинчиси Сирдарё ГРЭСига туташтирилди.

Шўртанг газининг катта қисми Муборакдаги корхонада олтингугуртдан тозалангандан сўнг, Ўрта Осиё-Марказ газ қувурига оқизилди. У Германия, Франция каби ривожланган мамлакатларнинг зангори ёқилғи билан таъминланишига ҳисса қўшиб келди. Кўп бўлгани йўқ, Шўртанг газ конлари бошқармасининг ўзида газни олтингугуртдан ажратадиган қурилмалар барпо этилди. Суюлтирилган газ ишлаб чиқарадиган завод ишга тушди. Мустақиллик йилларида бу ерда қарийб 100 миллиард куб метрдан зиёд табиий газ қазиб олинди, 4 миллион 146 минг тонна конденсат жўнатилди. Мутахассислар келажакда Шўртанг гази ҳисобига йирик кимё комбинати бунёд этишни режалаштираяптилар.

МУБОРАК

Қашқадарё даштларида газ ва нефть конларини ўзлаштиришнинг бошида Муборак газ конлари бошқармаси туради. Ушбу бошқарма таркибида ўнлаб ташкилот ва бирлашмалар фаолият кўрсатмоқда. Улар ҳар йили ўртача бир неча миллион тонна нефть ҳамда газ конденсати қазиб олинишига эришяптилар.

«ҚАРШИНЕФТЬ» БИРЛАШМАСИ

Бирлашма етмишинчи ва саксонинчи йилларда ишлатилмай қўйилган нефть қудуқларини ишга тушириш борасида катта ишларни амалга оширди. Ўнлаб янги қудуқлар кавланди.

Бирлашма мутахассислари тошли Ўртабулоқ, Зеварда конларида меҳнат қилиб, мамлакатимизнинг нефть мустақиллигини таъминлаш йўлида ҳар қандай об - ҳаво шароитларида ҳам қувурлардан бир маромда нефть оқишини таъмин этаяптилар. Улар ўтган йили қарийб 650 минг тонна нефть, 380 минг кубметр газ жўнатдилар.

МУБОРАК ГАЗНИ ҚАЙТА ИШЛАШ КОРХОНАСИ

Муборакда газни қайта ишлаш корхонаси ишга тушганига қарийб 23 йил бўлди. У газ таркибидаги олтингугуртни ажратиб олиб, шаҳар ва қишлоқларга етказиб беришга йўналтирилган бўлиб, собиқ СССРдаги иккинчи шундай корхона ҳисобланарди.

Кейинги 4-5 йил ичида бу ерда туб ўзгаришлар юз берди. Газни қайта ишлайдиган, олтингугурт ҳосил қиладиган цехлар чет эл андозалари асосида мукаммал ва мураккаб асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Бир неча янги цехлар ишга туширилди. 1990 йилда корхонада 16 миллиард кубметр газ қайта ишланган бўлса, ўтган йили 24,5 миллиард кубметр табиий газ қайта ишланди. Шунингдек, корхонада 321 минг тонна олтингугурт, катта миқдорда газ конденсати ишлаб чиқарилди.

Яқин йиллар ичида корхона қувватини ошириш, йилига 32 миллиард кубметр газни қайта ишлаш учун қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда.

ТОЛЛИМАРЖОН

Тошкент — Душанбе темир йўлининг Нуристон бекати яқинида Марказий Осиёда энг йирик Толлимаржон нурхонаси қад ростламоқда. У ерда ҳар бири 800 минг киловатт электр қуввати ҳосил қилиб берадиган тўртта блок қурилади.

Ҳозир нуристонда кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. ГРЭСнинг асосий биносида биринчи блок тикланмоқда. Унга туташ майдончаларда ёрдамчи иншоотлар бунёд этилаётир.

Толлимаржон нурхонаси ишга тушиши билан республикамиз жанубида ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, саноатни янада тараққий эттириш имкониятлари яратилади. Бу ерда ҳосил қилинган электр қувватининг бир қисмини хорижга экспорт қилиш ҳам мумкин бўлади.

СУВ КЕЛТИРГАН ЭЛДА АЗИЗ

Мамлакатимиз Президенти шу йил июнь ойида Қашқадарё вилоятида бўлганида, аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш, газ, ичимлик суви, электр қуввати билан узлуксиз таъминлашга эришиш натижалари билан қизиқди. Бу соҳадаги ишларни талаб даражасида ташкил этиш учун тегишли ташкилотларга кўрсатмалар берди.

Вилоятда 1990-1995 йилларда 2100 километр газ қувурлари тортилиб, ўнлаб аҳоли пунктлари, қарийб 60 минг хонадон газ билан таъминланди. Минг километр масофага сув қувурлари тортилди.

Газ ва сув қувурлари тармоқларини кенгайтириш, асосан, қишлоқ жойлари ҳисобига амалга оширилди. Бугунги кунга келиб вилоят аҳолисининг 36,4 фоизи табиий газ, 67 фоизи ичимлик суви билан таъминланди. Шу йилнинг биринчи ярим йилида 112 километр газ, 25 километр масофага эса сув қувурлари тортилиб, ишга туширилди.

Кейинги бир йил ичида узоқ тоғли Деҳқонобод туманига ҳамда Қамаши тумани марказига кучли босимли табиий газ қувурлари тортиб борилди. Шу йил охиригача ҳар икки тумандаги ўнлаб қишлоқлар газлаштирилади.

Қарши шаҳри аҳолисини ичимлик суви билан узлуксиз таъминлаш мақсадида Китоб — Қарши оралиғида 140 километр йирик сув қувури қурилиши бошланган эди. Ҳозиргача ана шу сув қувурининг 34 километри қуриб битказилди. Шунингдек, Толлимаржондан Қарши шаҳригача ҳам янги сув қувури қурилиши режалаштирилган. Қувур ишга тушгач, бир неча туманларнинг аҳолиси ичимлик суви билан таъминланади.

Вилоят ҳокимлиги мутасадди ташкилотлар билан биргаликда 2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастурини ишлаб чиқди. Дастурга кўра, жаъми 949 километр сув қувурлари тармоқлари ишга туширилиши керак. Шунингдек, 2184 километр масофага газ қувурлари тортиб борилади. Шундай қилиб, 2000-йилга бориб, вилоят аҳолисини табиий газ ва ичимлик суви билан таъминлаш 75-80 фоизга етказилади.

Қудрат РЎЗИЕВ,
вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг муовини.

Халқимизнинг спорт ўйинлари

Қашқадарёда кўпкарисиз тўйни тўй деб, ҳисоблашмайди. Кўпкари, асосан, куз, қиш ва баҳор фаслларида ўйналади. Ўғил уйлантириш, суннат тўйи, ҳосил байрамлари, Наврўз кунлари кўпкарисиз ўтмайди. Чироқчилик Жамол полвон Жўраевнинг бу соҳада олдига тушадигани йўқ. Энг катта совринлар уники. Қашқадарёдагина эмас, балки бутун Марказий Осиёда ҳам Жамол полвон энг номдор чавандоз саналади.

КЎПКАРИ

Ўзбек тилининг изоҳли луғатида кўпкари атамаси шеваларга хос сўз деб кўрсатилган ва маъно, вазифа жиҳатидан улоқ калимасига тенг тавсифланган. «Ҳар бир отлиқ ўртадаги улоқни бир-биридан куч билан тортиб олиб, тезроқ маррага элтиб ташлаш учун курашишдан иборат спорт мусобақаси» — деб таърифланади унда.

Соҳибқирон бобомиз Амир Темур даврида кўпкари оммавий бўлган. Амир Темур ҳар бир туманда лашкарлари орасида бундай мусобақаларни ташкил этган. Унинг қизиқарли ўтиши, чавандозларнинг манфаатдорлиги учун катта-катта совринлар, мукофотлар тайин этган. Соҳибқирон лашкарлари ўртасида кўпкари мусобақаларини ўтказиб, уларнинг довюраклигини, жисмоний чиниқишини назоратдан ўтказган. Зеро, кўпкари ниҳоятда довюрак, чапдаст кишиларнинг спорт ўйини ҳисобланади.

Қадимий манбаларда қайд этилишича илгари кўпкари мусобақалари хазина ҳисобига ўтказилган. Амир Темур кўпкарини ниҳоятда қадрлаган, ўзи ҳам номдор чавандозлар билан ёнма-ён улоқ чопган. Салгина ўзига ён босган чавандозларни ўйиндан четлаштирган, жазолаган. Ҳар бир ҳарбий юриш олдидан қозонилган ғалабалар шарафига кўпкари мусобақалари ўтказган.

Кейинчалик кўпкарини ўтказиш бироз қийинлашган кезларда ўзига тўқ оилалар ҳисобидан ўтказилган. Бора-бора тўй ва ҳашамларда, байрамларда кўпкари уюштириш одат тусини олган. Ҳар бир тўй эгаси қурби етадиган даражада кўпкари берган, совринлар белгилаган. Кўпкари шу тариқа халқ миллий спорт турига айланиб кетган.

Тоталитар тузум даврида кўпкари ўтказиш сусайди, айрим ҳолларда эскилик сарқити деб, эълон қилинди. Отлар гўштга топширилди. Ҳозир бутун Қашқадарё вилояти хўжаликларида 3 минг бошга етар-етмас отлар бор. Ҳолбуки, 1941 йилда вилоят хўжаликларида 25 минг бошдан зиёд отлар мавжуд бўлган.

Мустақиллигимиз туфайли кўпкари ҳам қайтадан тиклана бошлади. Байрамларда, тўйларда улоқ бериш одат тусини олди.

Ҳосил тўйига бағишлаб, 1995 йил 10 декабрда шунингдек, Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги шарафига шу йил 9 апрель куни кўпкари мусобақалари бўлиб ўтди. Унга минглаб чавандозлар йиғилишди. Қўшни вилоятлардан, Тожикистон, Туркманистон республикаларидан номдор чавандозлар иштирок этдилар.

Тўра НАФАСОВ,
профессор.

МУБОРАК ГАЗИДАН СЎЙЛАР ЗАМОНА

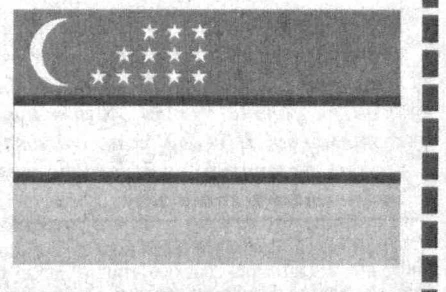

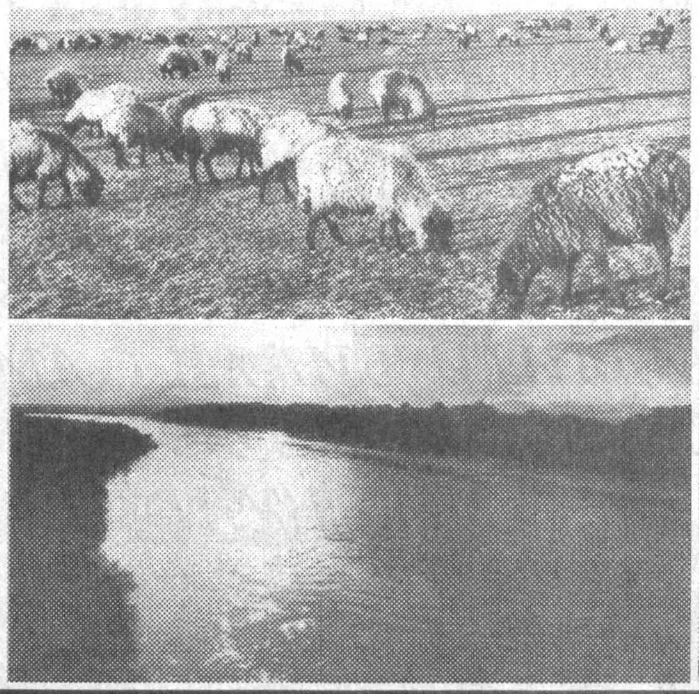

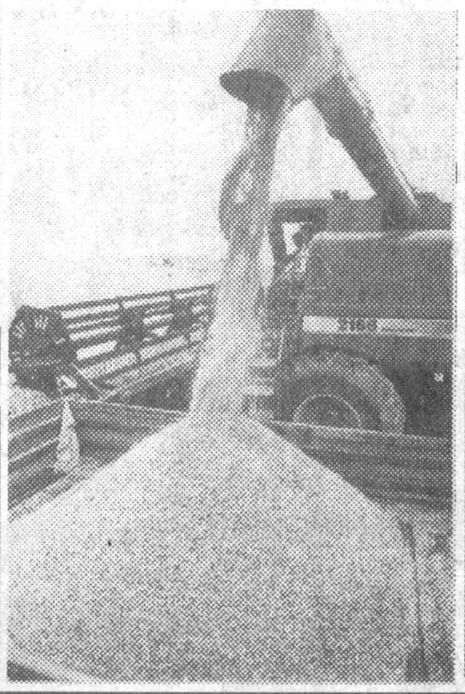

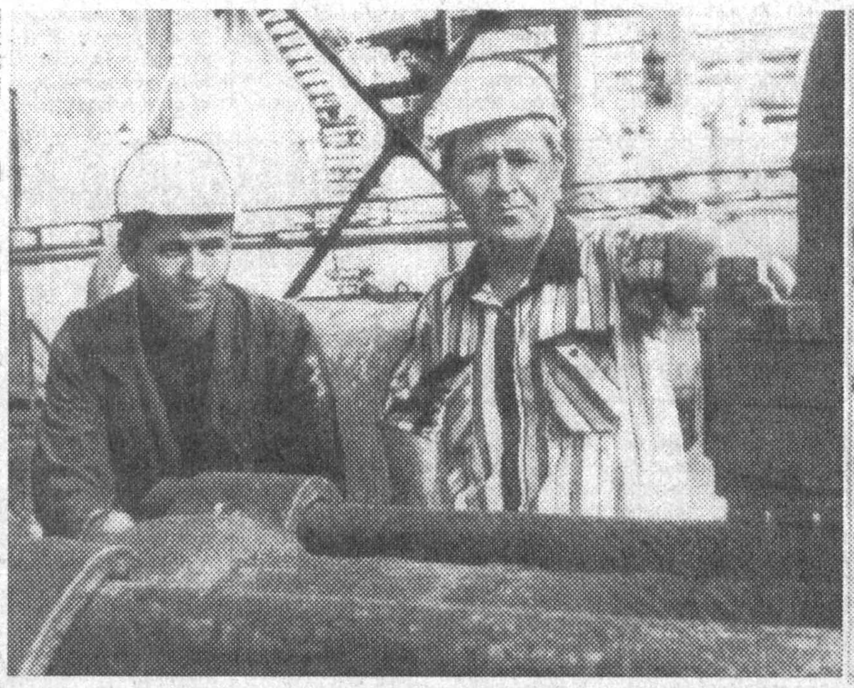

ҚАШҚАДАРЁ ҚУТЛУҒ АЙЁМ АРАФАСИДА

Вилоят аҳли республикамиз мустақиллигининг беш йиллигини ҳар томонлама муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўрмоқда.

Баҳористон туманидаги Чандир қишлоғи ўқувчилари байрам арафасида ажойиб туҳфа олдилар. Бу ерда 422 ўринли янги мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Шаҳрисабз туманидаги Жўра Элбоев номли хўжаликда ҳам 624 ўринли янги мактаб қуриб битказилди. Шунингдек, вилоятнинг турли бурчакларида қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш борасида катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Юзлаб километр сув қувурлари тармоқлари ишга туширилди. 20 дан зиёд қишлоқ аҳолиси табиий газ билан таъминланди. Кейинги 9 ой мобайнида қишлоқ жойларидаги ҳаммом ва сартарошхоналар, тикув цехлари, турли уй-рўзғор буюмларини тузатадиган устахоналар ишини такомиллаштиришда ҳам салмоқли ишлар бажарилди.

Буюк соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи муносабати билан Шаҳрисабз ва Қарши шаҳарларидаги ўндан зиёд тарихий ёдгорликлар қайта тикланиб, таъмирланмоқда. Улкан ҳажмдаги ободончилик ишлари олиб борилмоқда. Янги-янги бинолар, жамоатчилик марказлари қад ростлаяпти.

Шу йил июнь ойида юртбошимиз Қашқадарё вилоятида бўлганида меҳнаткашларнинг ишлаш ва яшаш шароитларини яхшилаш, истиқлолнинг туб моҳиятини халқ онгига сингдиришга алоҳида эътиборни қаратишни таъкидлаган эди. Вилоят, туман, ташкилот ва хўжаликлар раҳбарияти ана шу масала юзасидан ўзларига тегишли дастур ва вазифалар белгилаб олишган.

«Маҳалла», «Наврўз», «Соғлом авлод учун» ва бошқа хайрия жамғармалари, жамоат ташкилотлари бу борада хайрли ишларни амалга ошириш ҳаракатидалар. Байрам кунлари ҳеч ким мустақиллик тантаналаридан четда қолмайди. Қариялар, ногиронлар ёлғиз кишилар ва кам таъминланган оилаларга моддий ёрдамлар кўрсатилади. Ҳар бир қишлоқ маҳаллаларида ош дамланиб, дастурхон ёзилади. Миллий удум ва маросимлар уюштирилади. Турли томошалар, спорт беллашувлари ўтказилади. Марказий майдон ва истироҳат боғларида байрамона кайфиятда қутлуғ айём кенг нишонланади.

Қашқадарё 795 километр узунликдаги чегарага эга. Шундан 405 километри тоғлар, 390 километри текисликлар оша ўтади. Вилоят ғарбдан шарққа 293 километр, шимолдан жанубга 195 километрга чўзилган. Шимолда Самарқанд вилояти билан, шарқда Тожикистон Республикаси, Сурхондарё вилояти, жанубий-ғарбда Туркманистон Республикаси, шимолда Бухоро вилояти билан чегарадошдир.

ЎЛСАМ АЙРИЛМАСМАН, ҚУЧОҚЛАРИНГДАН

Ёзма ва археологик манбаларнинг гувоҳлик беришича, ҳозирги Қашқадарё ҳудудида XI — XII асрларда Насаф ва Кеш вилоятлари бўлган. Абу Саъд ас — Самъоний, Ёқут Ҳамавий, Ибн Хонкал ва бошқа олимларнинг араб тилидаги манбаларида Қашқадарёдаги йирик шаҳар ва қишлоқлар, уларнинг жуғрофий ўрни, иқтисодий аҳамияти хусусида қимматли маълумотлар бор.

Бутун умрини темурийларнинг сарой тарихчиси сифатида ўтказган Шоҳобиддин Абдуллоҳ ибн Лутфуллоҳ ал-Хавафий Ҳафизи Абру ўз даврининг забардаст жуғрофий олимларидан бири бўлган. Унинг ёзишича: «Кеш — уни Шаҳрисабз ҳам дерлар... эни уч фарсанг ва бўйи уч фарсанг. Яқинида тоғ бор. У тоғда харсангтуз бор, тиниқ ва баъзан рангдор, ундан ҳар хил буюмлар тарашланади... Сувларга фаровондир. Қарши суви Кеш сувининг қолдиғидир. Ҳар хил мевалари кўп. Кўпгина мевалар унинг чегарасидан чиқарилади».

Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг Туркистон географиясига оид ёзганларида қуйидаги жумлалар бор: «Яна Кеш вилоятидир. Самарқанднинг жанубидадир, тўққиз йиғоч йўлдир. Самарқанд билан Кеш оралиғида бир тоғ тушубдур. Итмак довони дерлар, сангтарошлик қилинур, тошларни тамом бу тоғлардан элтарлар. Баҳорлар саҳроси, шаҳри боғи ва томи хуб сабз бўлур учун Шаҳрисабз ҳам дерлар. Темурбекнинг зоди буду Кешдан учун шаҳар ва пойтахт қилурга кўп саъй ва эҳтимомлар қилди, олий иморатлар Кешда барпо қилди».

«Шайбонийнома» достонида Қашқадарё ҳавзасидаги шаҳарлар, аҳоли, дарёлар ҳақида ҳам таъриф берилади.

Қаршининг қушлари бисёр бўлур,
Қушчининг таъмаси тайёр бўлур,
Турноғо ғоз фаровон асру,
Жонивор анда намоён асру,
Қирғовул боғларида сонсиз,
Қарчиғайнинг соғинишидан сонсиз.

Қашқадарё воҳаси ўзининг географик жойланиш ўрни, табиатининг қулайлиги билан деҳқончилик, чорвачиликни ривожлантириш учун энг мақбул ўлкалардан бири. Қадимда ҳам жаҳонгирлар мана шу диёрнинг қанчалик иқтисодий жиҳатдан бойлигини яхши англаганлар. Бу ерда туркийларнинг энг қадимий авлодлари истиқомат қилишган.

Абдулла МАМАТОВ,
Қарши давлат дорилфунуни доценти,
география фанлари номзоди.

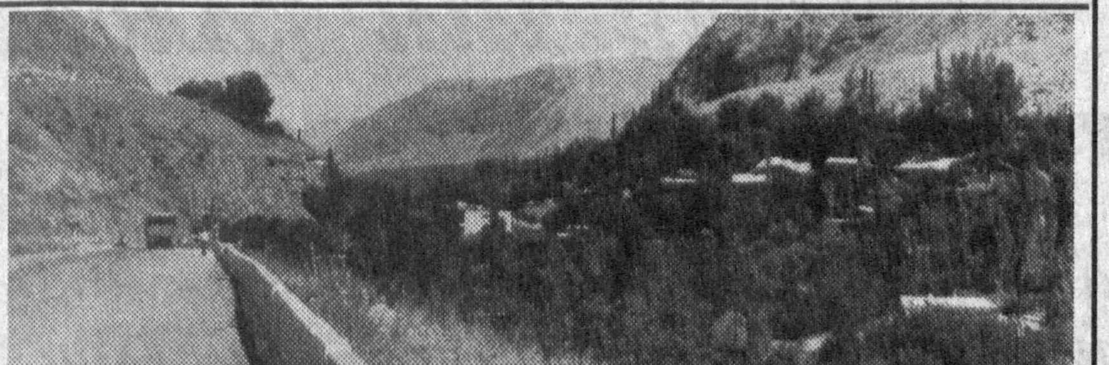

БОШМОН БУЛОҚ

Чироқчи тумани марказидан шимолий-шарқ тарафга 40 чақиримлар чамаси йўл босилгач, Қадамжой манзилгоҳига келинади. Қадамжой ҳақиқий йўл айирғич — ўнг тарафга кетган йўл соҳибқирон Амир Темур авлодлари яшайдиган — Тарағай қишлоғига элтади. Чап тарафда эса Тутли қишлоғи. Тўғрига тоғ ёнбағирларини оралаб кетган эгри-бугри йўл ҳазрати Лангар ота қишлоғига олиб боради.

Зарафшон тизма тоғлари бағрида жойлашган Лангар қишлоғи боғ-роғларга бурканган. Қишлоқнинг тепа қисмида қори эриб водийга яшиллик бағишловчи юксак чўққилар мавжуд. Ана шу чўққиларнинг пастида ажойиб булоқ бор. Булоқ суви бир тегирмонни ҳаракатга келтиргудек шашт билан йирик харсанг тошлар остидан отилиб чиқади. Лангар қишлоғи бўйлаб оқадиган дарё ўзанида бундай булоқлар сон-саноқсиз. Лекин харсанг тошлар тагидан чиқиб, дарёга тушаётган булоқнинг ҳосияти ўзгача. Лангарликлар ана шу булоқ билан фахрланишади. Чунки булоқнинг ўз тарихи бор, суви шифобахш.

Лангарлик боғбон йигит Бошмон Бобомуродов булоқнинг кўзини очиб тозалайди, булоқ суви йиғилиб, дарёга қўшилиши учун чоғроқ ҳовуз қазийди. Натижа кутилганидан ҳам зиёда бўлади. Булоқдан бир ариқ сув шарқираб дарёга қуйилиб, боғ-роғларга ҳаёт бағишлайди.

Бошмон Бобомуродов иккинчи жаҳон урушининг дастлабки кунларидаёқ фронтга жўнайди... Ундан ўзи кўзини очган булоқгина ҳамқишлоқларига ёдгорлик бўлиб қолди.

Лангарликлар Бошмон Бобомуродов кўзини очган булоққа унинг номини бериб, булоқни «Бошмон булоқ» дейишади. Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов ҳам Бошмон Бобомуродов шаънига шеър бағишлаган.

Лангарликлар ушбу булоқ сувидан сипқоришни жуда хуш кўришади, ҳатто сафарларга ҳам ўзлари билан бирга идишларда булоқ сувидан олиб кетишади. Бу ерга келган меҳмонларни, албатта, булоққа бошлаб боришади.

— Булоқ сувининг шифобахшлиги ҳам одамларнинг ушбу булоққа меҳри тушганлигининг сабаби бўлса керак, — дейди лангарлик зиёли Ғози Раҳмон. — Тўйиб овқат еган киши булоқ сувидан бир пиёла ичса, қорни очиб, яна овқат танаввул этишига тутинади.

Булоқнинг қишда иссиқ, ёзда эса тишни чатнатадиган даражада салқинлиги ҳам сувнинг ажиб хосиятларидан биридир.

Кўшсаҳифани «Халқ сўзи» мухбирлари П.Гадоев ва А. Абдураҳмонов тайёрлади.

Транспорт

ҒУЗОР-БОЙСУН-ҚУМҚЎРҒОН ТЕМИР ЙЎЛИ

1995 йил 17 августда «Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон янги темир йўл линиясини қуриш масалалари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори эълон қилинган эди.

Шундан сўнг янги темир йўл линиясини ўтказиш ишлари жадал суръатларда бошлаб юборилди ва давом этмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг ягона темир йўл тармоғини шакллантириш мақсадида бунёд этиладиган ушбу пўлат излар мамлакатимиз жанубида ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, халқ хўжалиги учун зарур юкларни манзилларга ўз вақтида етказиб беришда, транспорт таъминотини яхшилашда, янги минтақаларни ўзлаштиришда муҳим аҳамият касб этади.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари оралиғида Ҳисортоғ тизмалари кўндаланг тушган. Демак, янги темир йўл тармоғининг асосий қисми ер тузилиши мураккаб тоғли участкалардан ўтади. Шунинг учун лойиҳачилар ана шу мураккабликлар ечимини топиб беришди. Энди навбат қурувчиларга.

Узунлиги 223,1 километрга чўзилган темир йўлнинг 108 километри Қашқадарё вилояти, 115,1 километри эса Сурхондарё вилояти ҳудудидан ўтади. Қурилишнинг Қашқадарёдаги қисмини эса «Самарқандтрансстрой» трести, Сурхондарё вилоятига қарашли қисмини эса «Средазтрансстрой» бирлашмаси бунёдкорлари барпо этишаяпти.

Темир йўлнинг тоғли ҳудудлардан ўтган қисмида илгариги тажрибалар асосида тоғ ости йўллари (тоннель) қурилмайди. Замонавий механизмлар қаттиқ тоғ жинсларини суриш имкониятларини беради. Айрим жойлар портлатилиб, текисланади.

Янги йўлнинг асосий қисми ана шундай мураккаб, рельеф шароити нотекис жойлардан ўтиши ҳисобга олиниб, кўприклар, сув айирғичлар қуриш мўлжалланган. Жаъми 50 дан ортиқ катта-кичик кўприклар, 256 та кичик сув иншоотлари барпо этилади. 278 минг кубметрдан зиёд тупроқ ишлари бажарилади.

Шу кунларда янги темир йўл қурилиши бошланган Тошгузар мавзеидан Бўзахўр бекатигача бўлган 30 километрлик масофада иш қизғин бораяпти. Бу ерда 50 дан ортиқ қудратли техника ва механизм ишлатилаяпти. Қурилишда иштирок этаётган кишиларга бевосита иш жойларининг ўзида яшаш шароитлари яратиб берилаётгани учун иш унуми юқори бўлаётир.

«Самарқандтрансстрой» трестининг Саттор Қувондиқов етакчилик қилаётган 305-махсус механизациялашган қурилиш поезди жамоаси темир йўлнинг Қашқадарё вилояти чегарасидан ўтган энг мураккаб участкаларида муҳандислик иншоотларини тиклашда жонбозлик қилишмоқда.

Вилоятдаги йирик сув қурилиши иншоотларини қуришда катта тажриба орттирган «Ҳисорак сув қурилиши» трестининг бунёдкорлари темир йўлнинг Қайтирма — Бўзахўр бекатлари оралиғидаги иншоотларни барпо этмоқдалар. Шунингдек, муҳандислик иншоотлари қурилишида «Средазтрансстрой» бирлашмасининг 616-қурилиш-тиклаш поезди жамоаси ҳам ғайрат кўрсатяпти.

— Янги темир йўл тармоғи қуриб битказилгач, эски йўлга нисбатан манзил 162 километрга қисқаради, — дейди Қарши темир йўл бўлимининг бошлиғи Абдулла Тўйчиев. — Натижада, темир йўл ўтмаган Деҳқонобод, Бойсун туманларида ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, юк ташиш тезлашади. Ҳисор тоғ тизмалари ёнбағридан топилган ош тузи, доломит, гипс, керамзит, мармар каби қазилма бойликларни ташиш арзонга тушади. Янги темир йўл бўйлаб ўнлаб саноат корхоналари барпо этилади. 15 та темир йўл бекатлари тикланади. 1161 кишининг темир йўлда доимий меҳнат қилиши таъминланади.

Қарши темир йўли бўлими тасарруфидаги Қашқадарё бекатида янги темир йўл қурилишининг йирик манбаи яратилмоқда. Мазкур бекатга туташ жойда, 15 гектар ерда янги темир йўл тармоғи қурилиши учун зарур жиҳозлар, ускуна ва эҳтиёт қисмлар, қурилишбоп материаллар учун айвонлар, омборлар, майдончалар барпо этилаяпти. Устахона тикланмоқда. Устахонада рельслар шпаллар бириктириб йиғилади. Натижада бўлажак темир йўлга ярим тайёр шпаллар элтиб берилади ва ҳар куни 2 километр масофага темир излар ётқизиш имкони яратилади.

Янги темир йўл тармоғи мамлакатимиз истиқболига хизмат қилади.

БЎЛҒУСИ ЧЕМПИОНЛАР БАЛКИ ШУ ЕРДАДИР...

Кейинги йилларда Қашқадарёда спортнинг шахмат турига катта эътибор берилмоқда. Республика миқёсидаги бир қанча шахмат мусобақалари вилоятнинг турли шаҳарларида ўтказиляпти. Бу эса кўплаб иқтидорли ёш шахматчиларнинг камол топишига, жойларда шахмат мактаблари, тўгараклари ташкил этилишига туртки бўлмоқда.

Вилоят Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, вилоят шахмат федерацияси ҳамда «Қаршисаноатқурилиш» бирлашмаси Қарши шаҳрида халқаро шахмат мусобақасини ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар. Мусобақани кўнгилдагидек, намунали ташкил этиш учун вилоят ҳокимлиги тегишли ташкилотларга кўрсатмалар берди.

Қарши шаҳрининг марказий истироҳат боғида бўлиб ўтадиган мусобақа 10 кун давом этади. Унда республикамизнинг номдор шахмат усталаридан ташқари Россия, Украина ва Марказий Осиё мамлакатларидан келган шахматчилар ўзаро беллашадилар.

Янги китоблар

МЕҲНАТНОМА

Журналист Юсуф Бердиевнинг «Чўлпон» нашриётида чоп этилган «Қашқадарё қаҳрамонлари» тўпламида воҳада бир вақтлар донг таратган қирқдан ошиқ фидойи инсонлар ҳақидаги очерк, лавҳа, мақолалар жамланган. У вилоят ҳокими Озод Пармоновнинг «Юлдузлар — юрт фахри» сарлавҳали сўзбошиси билан бошланади.

Тўпламни варақлар экансиз, мангу эскирмас қадриятларга қайта дуч келгандек бўласиз. Инчунун, меҳнат азал-азалдан жами бойликларнинг манбаи, тирикликнинг асосидир. Фақат меҳнатгина инсонни энг улуғ орзуларига етказиши мумкин. Олайлик, кавушдўзнинг ўғли академик даражасига етган, оддий чўпон фарзанди мамлакатнинг қонун чиқарувчи ташкилотида масъул лавозимда ишлаётган ёки омоч билан ер тирнаб кун кўрган деҳқоннинг ўғли минглаб кишини бирлаштирган жамоани бошқараётган бўлса, бундай даражани таъминлаган омил — ўша, кишини улғайтирувчи ва улуғловчи, яхши ният йўлида сидқидилдан чекилган заҳматдир. Юсуф Бердиев тўпламда ана шу ҳақиқатни яна бир марта тараннум этади. Зеро, тараққиёт — яхлит ва узлуксиз жараён, унда узилишлар рўй берса, ҳаммасини янгидан бошлашга тўғри келади. Бугунги истиқлол одимларида бундан юз йил, минг йил олдинги жаҳду жадаллардек, кечаги кунларимизнинг юрак урушлари ҳам акс-садо бермоқда. Қолаверса, янги дунё сари йўл тутган юртимизнинг оламшумул юмушларини шу авлоднинг фарзандлари елкаларига олишган. Шу маънода мазкур тўплам муаллифи жиддий ва савобли ишга қўл урган ва уни муваффақиятли уддалаган.

Марказий матбуотда узоқ йиллар ишлаган Ю. Бердиев тажрибали қаламкаш сифатида ҳар бир шахс фаолиятини акс эттиришда ўзига хос йўл тутади. Китобдаги лавҳаларда қаҳрамон феъл-атвори билан муштарак тушувчи эсда қоладиган саҳифалар кўплаб учрайди. Муаллиф ўз ҳикояси оҳангларига Чўли бобо Бегимқуловга хос дўлворлик ва тантиликни, китоблик Раззоқ Шоймановга мансуб халқчилликни ёки ғузорлик Назар Мейлиқулов сиймосини аниқ акс эттириб турадиган мулоҳазакорлик ва қатъийликни сингдира олган. Варақлардан бепоён чўллар бағридаги меҳнат сурони-ю, баланд тоғларнинг мармар ҳавоси, чўпонларнинг сурув ҳайдаб кечирган туйғулари билан бир қаторда бурғулаш қурилмасини жадал ишлатаётган кончининг ҳаяжони уфуриб туради. Хуллас, тўплам республика иқтисодиётига сезиларли ҳисса қўшиб келаётган воҳанинг кечаги куни ва бугунги ҳаёти тўғрисида анча чуқур тасаввур ҳосил қилади. Энг асосийси эса унинг етакчи ғояси — меҳнатни улуғлашга қаратилган. Меҳнат ҳар доим бахт-саодатнинг калити бўлиб қолаверади

* * *

Қашқадарёлик ижодкорлар Абдулла Орипов, Жуманиёз Жабборов, Нормурод Нарзуллаев, Икром Отамуродов ва кўплаб бошқа истеъдодлар номи жамоатчиликка яхши маълум. Мавж уриб оқаётган бу дарё янги ирмоқлар билан тўлишиб бормоқда. Вилоят ҳокимлиги уларни қўллаб-қувватлашда ўз ҳимматини дариғ тутмаяпти. Жумладан, «Ёзувчи» нашриётида Абдуқаюм Беккамовнинг «Кайфият» деб номланган тўплами чоп этилди. Унда ҳикоялар жамланган.

Муаллиф ўзи гувоҳ бўлган воқеаларни қаламга олар экан, кишиларимиз учун хос бўлган содда самимийлик, ўжарлик, меҳрибонлик хуллас, ўз ички қонун-қоидаларига асосланган барқарор турмуш тарзининг одатий қирраларига янгича нигоҳ билан қарашга ҳаракат қилади. Биз ҳар куни кўраверib, кўникиб қолган воқеа-ҳодисаларнинг замиридаги инсоний фалсафани кашф қилишга интилади.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ватан — маҳалладан бошланади

Мамлакатимиз Конституцияси ҳамда «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ ташкил этилган ушбу тадбирлар чоғида жойларда эл-юрт ҳурматини қозонган, билимдон, тажрибали кишилар йиғинлар раислари (оқсоқоллари) этиб сайландилар. Албатта, мазкур сайловларнинг республикамиз ижтимоий ҳаётдаги аҳамияти бениҳоя катта. Чунки бугунги кунда Ўзбекистонда ушбу тизимни шакллантиришга давлат томонидан алоҳида эътибор берилмоқда. Шундай экан, сайловларни барча жойларда юқори савияда ва кўнгилдагидек ўтказиш учун биринчи навбатда пухта ташкилий тайёргарлик чора-тадбирларини белгилаб, халқимиз ҳар томонлама етук, тажрибали номзодларни сайлаб олиши лозим эди.

ЭЛ ОҚСОҚОЛЛАРИ СИНОВИ

Мамлакатимизда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловлар муваффақиятли якунланди

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловларни ташкил этиш жараёнида биринчи навбатда ана шундай бир талай муҳим омилларга алоҳида эътибор қаратилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши томонидан шу йил 13 мартда қабул қилинган «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловлар ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қарори бу борада муҳим дастуруламал бўлиб хизмат қилди, дейиш мумкин. Хусусан, мазкур қарорга асосан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, барча вилоят, туман ва шаҳар ҳокимликлари сайловолди ташкилий тадбирларини ўз вақтида ўтказишни таъминлашга доир тегишли қарорлар қабул қилди.

Сайловларга ҳозирлик кўриш жараёнида ҳокимиятлар, барча фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тегишли қонун матнлари билан тўлиқ таъминланди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида семинар-кенгашлар ўтказилиб, уларда ўзини ўзи бошқариш шаклларини ҳар томонлама кенгайтириш билан боғлиқ вазифалар ҳам муҳокама этилди. Шунингдек, ана шу органларнинг мамлакатимизда кечаётган кенг кўламли ислоҳотлар ҳамда демократик ўзгаришларни амалга оширишдаги ролини кучайтириш, уларни жойлардаги ижтимоий ва маиший муаммоларни бартараф этишга жалб қилиш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Тайёргарлик ишлари билан дахлдор тадбирлар республика ҳамда маҳаллий оммавий ахборот воситаларида кенг ёритиб борилди. Телевидение ва радио орқали, газета саҳифаларида депутатлар, туман ва шаҳар ҳокимлари, фуқаролар йиғинларининг раислари ҳамда Олий Мажлис Котибиятининг масъул ходимлари мунтазам равишда чиқишлар ташкил этишиб, сайловларнинг мазмун-моҳияти, ташкилий жиҳатлари ва унинг аҳамияти тўғрисида батафсил маълумот бериб боришди.

Мамлакатимиз Конституциясининг 105-моддасида: «Шаҳарча, қишлоқ ва овулларда, шунингдек улар таркибидаги маҳаллаларда ҳамда шаҳарлардаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар икки ярим йил муддатга раисни (оқсоқолни) ва унинг маслаҳатчиларини сайлайди», дея белгилаб қўйилган. Айтиш жоизки, Асосий Қонунимизда белгилаб қўйилган ушбу нормага мувофиқ маҳаллий ўзини ўзи бошқарув тизими тўлиқ шаклланди ва турмуш тарзимиздан мустаҳкам ўрин эгаллади. Қолаверса, эндиликда бу борада дастлабки тажрибалар, ютуқлар мавжуд. Бу эса янги сайловлар жараёнида қўл келганлиги, шубҳасиз.

Яқинда ваколати тугаган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг икки ярим йиллик фаолиятларига бир кўр назар ташлайдиган бўлсак, ана шу давр мобайнида бу тизим наинки шаклланди, балки секин-аста куч тўплаб, мамлакатимизда кечаётган кенг қамровли ислоҳотлар ҳамда демократик ўзгаришларни рўёбга чиқаришда маҳаллий вакиллик органларининг ишончли кўмакчилари сифатида ўзларини намоён этишди. Улар жойларда фуқаролар тотувлигини мустаҳкамлашда кўп жиҳатдан кўмаклашди, ижтимоий-маиший масалаларни ҳал этиш, ҳудудларни ободонлаштириш, халқимизнинг минг йиллик тарихга эга бўлган миллий қадриятларни қайта тиклаш, ночор ва ногирон фуқароларга ёрдам кўрсатишда таъсири ошди. Давлат томонидан ишлаб чиқилган кам таъминланган оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш механизми ҳам айнан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари орқали муваффақиятли рўёбга чиқарилмоқда.

Ҳозирлик ишлари кенг кўламли тарзда олиб борилганлиги натижасида шу йил май-июнь ойларида жойлардаги фуқаролар йиғинларида сайловлар қонун талаблари асосида, вазмин ва ишчанлик руҳида, фуқароларнинг фаол иштирокида бўлиб ўтди. Хусусан, мазкур тадбирларда 70 фоиздан зиёд сайловчилар қатнашиб, номзодлар орасидан энг муносиб оқсоқоллар ҳамда уларнинг маслаҳатчиларини танлаб олишди. Йиғинларда сўзга чиққанлар ўтиш даврининг ўзига хос жиҳатларига холис баҳо берган ҳолда, республикамизда барқарорлик таъминланганлиги, аҳолининг кам таъминланган қатламларини ижтимоий ҳимоя қилиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирларга юқори баҳо беришди. Зеро, бундай эътироф Президент Ислом Каримов бошчилигида ҳукуматимиз юритаётган халқчил сиёсатнинг амалда самарали натижалар бераётганлигининг ёрқин далилидир.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловларни ташкил этиш жараёнида вилоят, туман ва шаҳар ҳокимликлари томонидан ушбу тизимда фаолият кўрсатаётган кадрларни ўрганиш ва жой-жойига қўйиш бўйича катта ишлар амалга оширилди, уларнинг барчасининг амалий фаолияти пухта таҳлил қилиб чиқилди. Баъзи вилоятларда аттестациялар ўтказилиб, уларнинг натижаларига кўра бир қанча оқсоқоллар эгаллаб турган вазифаларига лойиқ эмаслиги аён бўлди. Мисол учун, Самарқанд вилоятида аттестациядан ўтказилган 112 нафар оқсоқоллардан 71 киши вазифасига лойиқ, 23 киши шартли равишда лойиқ, 18 киши эса мутлақо нолойиқ деб топилди. Уларнинг ўрнига эса муносиб кишилар сайланди. Зеро, бу давр талабидир. Чунки мустақил республикамиз ҳар томонлама тараққий этгани сари бошқа барча бўғинлар қатори маҳаллий ўзини ўзи бошқарув тизимининг ҳам фаолият доираси кенгайиб, уларга қўйиладиган талаблар ортиб бораверади. Бундай масъулиятли вазифаларни шараф билан адо этиш эса ҳар бир йиғин оқсоқолларидан катта куч-ғайрат, билим ва малака талаб этиши, шубҳасиз.

Шу ўринда яна бир гапни айтиб ўтиш жоиз. Жойларда бўлиб ўтган ҳисобот сайловлар даврида халқ ишончини оқламаган, ўз хизмат вазифасига совуққонлик билан ёндошган бир қанча раислар (оқсоқоллар) ҳам алмаштирилди. Хусусан, Сурхондарё вилояти бўйича қишлоқ фуқаролар йиғини раислари (оқсоқоллари)дан 15 нафари жузъий хатоларга йўл қўйишганлиги учун вазифаларидан четлатилди. Қашқадарё вилоятида эса ҳисобот сайлов йиғилишларида вилоят ҳокими ўринбосарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари, уларнинг ўринбосарлари ҳамда бошқа масъул ходимлар иштирок этишиб, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг фаолиятини янада кучайтириш юзасидан батафсил фикр алмашдилар. Умуман олганда, бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Республикамиз бўйича фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига 3 минг 920 нафар раислар (оқсоқоллар) ҳамда 39 минг нафардан зиёд маслаҳатчилар сайланди. Улар орасида хотин-қизлар ҳамда кўпгина миллат вакиллари мавжуд. Шу ўринда бир рақамга алоҳида эътибор қаратмоқчи эдик. Гап шундаки, йиғинлар раисларининг 84,1 фоизи иккинчи муддатга сайландилар. Демак, бундан кўринадики, яқиндагина ўз ваколатини тугатган фуқаролар йиғинларининг аксарият раислари (оқсоқоллари) ўзларига билдирилган юксак ишончни оқлаб, эл-юрт ҳурматини қозонган кишилардир. Зеро, улар олдига қўйиладиган энг асосий талаб ҳам мана шу.

Маълумотлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, сайловлар якунига кўра жойлардаги йиғинлар раислари (оқсоқоллари) сафида олий маълумотли, бой ҳаётий тажрибага эга бўлган кишилар сони сезиларли даражада ортди. Масалан, Қорақалпоғистон Республикасида бу рақам 68,6, Навоий вилоятида 87,5, Тошкент шаҳрида эса 68,7 фоизни ташкил этмоқда. Бошқа вилоятларда ҳам бу кўрсаткичнинг салмоғи анча залворли. Биз ушбу маълумотни бежиз келтирмадик. Чунки давлатимизнинг жойлардаги мустаҳкам таянчига айланиб бораётган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини давр талабларига ҳамоҳанг тарзда шакллантириб, ривожлантириб бориш, улар раҳбарларининг салоҳияти, ғайрат-шижоати ва онглилик даражасига ҳам бевосита боғлиқдир.

Холис гапни айтганда, фуқаролар йиғинларига бўлиб ўтган сайловлар жамиятимизни демократиялаштириш йўлида яна бир муҳим босқич вазифасини ўтади, дейишга тўла асосимиз бор.

Мана, барча фуқаролар йиғинларида истиқболга мўлжалланган ҳаракат дастурлари қабул қилинди. Ушбу дастурлар кам таъминланган ва кўмакка муҳтож кишиларга ижтимоий ёрдам беришни янада кучайтириш, ҳудудларни ободонлаштириш ва жойларда ижтимоий инфраструктурани ривожлантириш, Президент фармонлари, қонун чиқарувчи ҳамда ижроия органлари томонидан қабул қилинаётган мустақиллигимизни янада мустаҳкамлаш ҳамда республикада бозор муносабатларини тобора ривожлантиришга йўналтирилган ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини фуқаролар онгига етказишга қаратилгандир. Ишончимиз комилки, ана шундай улуғвор вазифаларни тўла бажариш учун янги сайланган эл оқсоқоллари етарлича куч ва салоҳиятга эгадирлар.

Ёрқин МУҲАММЕДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Котибиятининг ташкилий кенгашлар иши бўлими мудири,
Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

АЗИЗ ЎЗБЕКИСТОНЛИК БИРОДАРЛАР!

«ВЕНУС АМЕРИКЭН» ЛТД
ЎЗБЕКИСТОН АМЕРИКА ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ЎЗБЕК ХАЛҚИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИ БИЛАН САМИМИЙ МУБОРАКБОД ЭТИШДАН МАМНУНДИР!

Бу Муборак шодиёнани ўзбек халқи қатори биз ҳам катта қувонч билан кутиб олмоқдамиз. Ўзбекистоннинг гуллаб яшнаши ва равнақи йўлида жамиятни иқтисодий ва ижтимоий ислоҳ қилишдаги изчил ва ижобий қадамларини ҳис-ҳаяжон билан қабул қиламиз.

Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар учун яратилган қулай шарт-шароит бизнинг ҳам самарали фаолиятимиз омили бўлаётир.

Ёш, мустақил Ватанингиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссамизни қўшаётганимиз бизга чексиз қувонч бағишлайди.

СИЗГА ФАРОВОНЛИК, БАРҚАРОРЛИК, РАВНАҚ ТИЛАЙМИЗ.

"ВЕНУС АМЕРИКЭН" ЛТД
ЎЗБЕКИСТОН-АМЕРИКА ҚЎШМА КОРХОНАСИ
ХОДИМЛАРИ НОМИДАН
БОШ ДИРЕКТОР МАҲАММАД АЛИ СУРХАБИ.

Barakat Co. Ltd.

хорижий ширкати

Бутун ўзбек халқини мустақиллик байрами билан чин қалбдан табриклайди.

Юрагимиз тўридаги самимий истакларимизни қабул қилгайсиз.

Бу муборак шодиёна кунларни Ўзбекистон фуқаролари қатори биз ҳам катта қувонч билан кутиб олмоқдамиз. Мустақиллик туфайли ўзбек халқининг тарихий орзуси ушалди. Мустақиллик айни вақтда ўзбек халқининг буюк келажагини белгилаб берди.

Сизнинг озод Ватанингиз тараққиёти йўлидаги амалга ошираётган ишларингизда омад ёр бўлсин. Илоҳим хонадонингиздан файзу - баракат, тинч-тотувлик аримасин. Қалбингиздаги ушбу байрам шуъласи ҳеч қачон сўнмасин.

Икки қардош мамлакат, Ўзбекистон ва Туркия Республикалари ўртасидаги абадий дўстлик янада ривожланиб, мустаҳкамланаверсин.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Навбатчи — Ш. Каримов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0444 31671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 7 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 22.46 1 2 3 4 5 6